

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

Кафедра психіатрії, наркології та медичної психології

«УЗГОДЖЕНО»

Гарант освітньо-професійної
програми «Медична психологія»

_____ Рустам Ісаков

“ ____ ” _____ 2026 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова вченої ради медичного
факультету № 1

_____ Іван Старченко

Протокол від 27.08.2026 № 1

СИЛАБУС

Експериментальна психологія і психодіагностика

(назва навчальної дисципліни)

Обов'язкова навчальна дисципліна

(навчальна дисципліна обов'язкова/ вибіркова)

рівень вищої освіти

галузь знань

Спеціальність

кваліфікація освітня

кваліфікація професійна

освітньо-професійна програма

форма навчання

курс та семестр вивчення навчальної
дисципліни

другий (магістерський) рівень вищої
освіти

I «Охорона здоров'я та соціальне
забезпечення

I4 «Медична психологія»

магістр медичної психології

лікар-психолог

«Медична психологія»

Денна

III курс, 5-6 семестр

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри психіатрії,
наркології та медичної психології

Зав. кафедри _____ Андрій Скрипніков

Протокол від 26.08.2026 № 1

ДАНИ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові науково- педагогічного працівника, науковий ступінь, учене звання	д.мед.н., проф. Скрипніков Андрій Миколайович д.мед.н., проф. Ісаков Рустам Ісроїлович д.мед.н., проф. Герасименко Лариса Олександрівна к.мед.н., доцент Рудь Вадим Олексійович к.мед.н., доцент Кидонь Павло Володимирович
Профайл науково- педагогічного працівника	https://psychiatry.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	+380504050196 +380507562244
Е-mail:	psychiatry@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://psychiatry.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів/годин – 6/180, із них:

Лекції (год.) – 24

Практичні заняття (год.) – 72

Самостійна робота (год). – 84

Вид контролю – підсумковий модульний контроль

Політика навчальної дисципліни

Організація освітнього процесу за освітньою компонентою «Експериментальна психологія і психодіагностика» реалізується на кафедрі психіатрії, наркології та медичної психології Полтавського державного медичного університету відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті» та інших діючих нормативних документів (<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-documenti>).

Реалізація освітнього процесу в особливих умовах (військовий стан, карантин під час пандемії т.ін.) відбувається за допомогою технологій дистанційного навчання, зокрема лекції та практичні заняття проводяться з використанням платформи Zoom, Google Meet, Google Classroom та ін.

Полтавський державний медичний університет є самостійним, незалежним і відповідальним вищим навчальним закладом у прийнятті рішень стосовно розвитку академічних свобод, організації освітнього процесу, внутрішнього управління, економічної та іншої діяльності, самостійного добору та розстановки кадрів у межах, установлених Законом України «Про вищу освіту» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/print1382613528661298#Text>).

Вивчення дисципліни потребує: підготовки до практичних занять; виконання самостійної роботи відповідно до робочої програми навчальної дисципліни;

опрацювання рекомендованої базової, допоміжної літератури, інформаційних ресурсів та успішного складання екзамену.

Підготовка та участь у практичних заняттях передбачає: ознайомлення з силабусом навчальної дисципліни та тематичними планами практичних занять; вивчення теоретичного матеріалу; виконання завдань, запропонованих для самостійного опрацювання.

Результатом підготовки до заняття має бути здобуття психологічних знань: формування поняття про наукові методи діагностики у психології, етику діагностичного процесу, юридичні та організаційні засади діяльності діагноста; навчання користуванню базовими методами експериментальної психології та психодіагностики; вивчення прийомів діагностичної бесіди, спостереження та експерименту; ознайомлення з основними проблемами діагностики у психології на сучасному етапі. Відповіді здобувача мають містити ознаки самостійності виконання поставлених завдань, відсутність ознак повторюваності та плагіату.

Контрольні заходи оцінювання навчальної діяльності здобувачів включають поточний та підсумковий контроль знань, умінь і навичок студентів відповідно до Положення про організацію і методику оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/NMQ6RVrpAGYuKpw1JoSJJaApnMMMwbKdxQN9FC2hu.pdf).

Контрольні заходи базуються на принципах: відповідності стандартам вищої освіти; використання стандартизованої та уніфікованої системи діагностики, спрямованої на застосування знань; визначеності критеріїв оцінювання; об'єктивності та прозорості технології контролю. Науково-педагогічний працівник обов'язково оцінює успішність кожного здобувача на кожному занятті за чотирибальною (традиційною) шкалою з використанням критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни, розроблених з урахуванням стандартизованих узагальнених критеріїв оцінювання знань студентів. Екзамен здійснюється після вивчення програми модуля з дисципліни.

Здобувачі вищої освіти зобов'язані поважати честь і гідність інших осіб; відповідально ставитись до своїх обов'язків, вчасно та добросовісно виконувати завдання, передбачені навчальними програмами та планами, освітньо-науковими програмами.

Здобувачі вищої освіти повинні бути присутніми на всіх навчальних заняттях, окрім випадків, викликаних поважними причинами (пропущені заняття повинні бути відпрацьовані відповідно до Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти Полтавського державного медичного університету (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/Tw1ZR7sjAmDI8i0uE6kRX5q2F80J6AiwtZ2dvVlQ.pdf)).

Здобувачі вищої освіти повинні ефективно використовувати час навчальних занять для досягнення освітніх цілей; під час контрольних заходів не використовувати джерела інформації (усні (підказки), письмові (роботи інших осіб), друковані (книги, методичні посібники), електронні (телефони, планшети), заборонені викладачем, відповідно до Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету

(https://www.pdmu.edu.ua/storage/n_process_vimo/docs_links/V7NzyqhQzHq53eACy2HYlG1IeuxV42DvO1Eq9tPA.pdf).

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчально-академічної етики та графіка навчального процесу; бути зваженим, уважним. Заохочення чи стягнення можуть застосовуватися до здобувачів вищої освіти, які сумлінно виконують перераховані вимоги чи систематично порушують їх, відповідно до Положення про матеріальне заохочування за успіхи в навчанні здобувачів освіти Полтавського державного медичного університету (https://www.pdmu.edu.ua/storage/app/public/department-npr/docs_links/RmhZx0Lx1V0c6zZkg1mCkcW6omo3enMM4uB6C5bT.pdf).

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Експериментальна психологія та психодіагностика вивчають теорію і практику визначення психологічного діагнозу.

Експериментальна психологія зосереджена на методології, принципах експериментального методу, типах експериментальних дизайнів (міжгруповий, внутрішньогруповий), змінні та їх контролі, статистичному аналізі результатів.

Психодіагностика вивчає основи стандартизації тестів, поняття про валідність і надійність, типи психодіагностичних інструментів (інтелектуальні, особистісні, проєктивні методи).

Ефективна професійна реалізація сучасного медичного психолога неможлива без цілісної системи знань про людину, яка формується у вищій школі. Програма навчальної дисципліни складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки.

Вивчення діагностики у психології є необхідним для формування базової психологічної освіченості та культури майбутніх медичних психологів. Програмою передбачені лекційні і практичні заняття, на яких будуть інтенсивно застосовуватися інтерактивні, тренінгові форми роботи. Окрім аудиторних занять, програма включає значний обсяг самостійної роботи студентів з метою опрацювання теоретичних джерел і виконання самостійних практичних завдань.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

Пререквізити:

- фізіологія (знати фізіологічні процеси функціонування ЦНС);
- біологічна та біоорганічна хімія (знати біохімічні процеси, які лежать в основі патогенезу психічних розладів, біохімічні порушення, які викликаються психічними розладами);
- філософія (знати базові наукові парадигми, які лежать в основі розвитку психології);
- загальна психологія (знати закономірності функціонування психіки і її окремих сфер).

Постреквізити:

Знання, уміння і навички, здобуті в процесі вивчення психологічної діагностики, можуть бути використані для подальшого вивчення дисциплін:

медична психологія, психіатрія, наркологія, соціальна психологія, комунікативна психологія, психологія кризових станів, психосоматика, перинатальна психологія.

Мета та завдання навчальної дисципліни:

Метою вивчення дисципліни є формування у студентів теоретичних знань і практичних навичок у проведенні експериментальних психологічних досліджень та використанні психодіагностичних методів для оцінки психологічних характеристик особистості. Курс спрямований на розвиток компетентностей у плануванні, проведенні та аналізі експериментів, а також у розробці та застосуванні діагностичних інструментів для вирішення наукових і прикладних завдань у психології.

Завдання дисципліни:

1. Ознайомити студентів з основними принципами, методами та етичними стандартами експериментальної психології.
2. Сформувати навички розробки дизайну психологічного експерименту, включаючи формулювання гіпотез, відбір змінних і контроль умов.
3. Навчити застосовувати психодіагностичні методи (тести, опитувальники, проєктивні методики) для оцінки когнітивних, емоційних і поведінкових характеристик.
4. Розвинути вміння аналізувати та інтерпретувати результати експериментів і психодіагностичних досліджень з використанням статистичних методів.
5. Сприяти розумінню етичних аспектів психодіагностики та експериментів, включаючи захист прав учасників.
6. Підготувати студентів до використання експериментальних і діагностичних методів у клінічній, освітній, організаційній та інших галузях психології.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, спеціальні)

Дисципліна забезпечує набуття студентами

компетентностей:

– інтегральна:

здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності в галузі охорони здоров'я за спеціальністю 225 «Медична психологія» в умовах неповної або обмеженої інформації з урахуванням можливостей інноваційної медицини в мультидисциплінарному контексті соціальної та етичної відповідальності.

– загальні:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
3. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.
4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

5. Здатність приймати обґрунтовані рішення; працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії.

6. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

– спеціальні (фахові, предметні):

1. Здатність встановити психологічний контакт з людиною дорослого та дитячого віку.

2. Здатність скласти обґрунтований план дослідження психічних сфер у здорової людини.

3. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та практики.

4. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

5. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

6. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

7. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

Програмні результати навчання:

ПРН1: Знати основні принципи, методи та етичні стандарти експериментальної психології та психодіагностики, включаючи історичний розвиток і сучасні підходи.

ПРН2: Аналізувати та пояснювати ключові концепції експериментального методу (залежні та незалежні змінні, контроль умов, валідність експерименту).

ПРН3: Розробляти дизайн психологічного експерименту, формулювати гіпотези, визначати вибірку та методи збору даних.

ПРН4: Проводити експериментальні дослідження з дотриманням етичних принципів, включаючи інформовану згоду та захист прав учасників.

ПРН5: Використовувати психодіагностичні інструменти (тести, опитувальники, проєктивні методи) для оцінки когнітивних, емоційних і поведінкових характеристик.

ПРН6: Оцінювати валідність і надійність психодіагностичних методик, адаптувати їх до конкретних потреб дослідження чи практики.

ПРН7: Аналізувати результати експериментів і психодіагностичних досліджень із застосуванням статистичних методів (наприклад, t-тест, ANOVA) у програмах SPSS або Excel.

ПРН8: Інтерпретувати отримані дані, формулювати висновки та презентувати результати у форматі наукового звіту.

ПРН9: Застосовувати експериментальні та психодіагностичні методи в міждисциплінарних контекстах (медична психологія, освіта, організаційна поведінка).

ПРН10: Виявляти та враховувати етичні дилеми в експериментальній психології та психодіагностиці, пропонуючи рішення для їх подолання.

ПРН11: Розробляти стратегії для профілактики упередженості в діагностичних і експериментальних процедурах.

ПРН12: Використовувати діагностичні дані для оцінки психічного стану в клінічній практиці, враховуючи соціальні та культурні фактори.

ПРН13: Формувати рекомендації для практичного застосування результатів досліджень у консультуванні, терапії чи управлінні.

ПРН14: Демонструвати критичне мислення при оцінці наукових статей і методик у галузі експериментальної психології та психодіагностики.

ПРН15: Працювати в команді для планування та реалізації групових експериментальних і діагностичних проєктів.

Результати навчання для дисципліни:

по завершенню вивчення навчальної дисципліни студенти повинні

знати:

1. Ключові поняття, теорії та закономірності, що складають категоріальний апарат психодіагностики.
2. Базові методи психодіагностики.
3. Показання і протипоказання для застосування різноманітних психодіагностичних методик.
4. Принципи проведення психодіагностичних досліджень.
5. Принципи формування плану психодіагностичного обстеження.

вміти:

1. Аргументувати власні погляди на актуальні проблеми психодіагностики.
2. Аналізувати результати психодіагностичних обстежень.
3. Використовувати діагностичні інструменти при реалізації професійних функцій.
4. Оцінювати індивідуальні психологічні особливості психіки.
5. Володіти сучасними методами діагностики.
6. Сприяти створенню конструктивної атмосфери в процесі діагностичного процесу;
7. Визначати психічний стан та рівень соціально - психологічної адаптації хворих за допомогою методів діагностичного дослідження.

Тематичний план лекцій за модулем із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції

№ з.п.	ТЕМА	Кількість годин
1.	Вступ до експериментальної психології та психодіагностики Питання: - історія та сучасний стан. - наукові принципи. - методи експериментальної психології та психодіагностики.	2
2.	Спостереження у психології Питання: - принципи діагностичного спостереження; - переваги і недоліки спостереження як методу діагностики. - місце спостереження у загальній схемі діагностичного обстеження.	2

3.	Бесіда у психології Питання: - види і типи діагностичної бесіди. - принципи планування діагностичної бесіди. - етичні аспекти діагностичної бесіди.	2
4.	Експеримент у психології Питання: - класифікація в експериментальній діагностиці. - принципи планування діагностичного експерименту. - гіпотеза та емпірична перевірка.	2
5.	Планування експерименту у психології Питання: - дизайн психологічного експерименту; - змінні та контроль; - статистичний аналіз.	2
6.	Схема патопсихологічного обстеження Питання: - планування патопсихологічного обстеження. - методики патопсихологічного обстеження. - аналіз результатів патопсихологічного обстеження.	2
7.	Нейропсихологічне обстеження Питання: - нейропсихологічні основи діагностики. - нейропсихологічне обстеження у діагностиці. - перспективи нейропсихології у діагностиці.	2
8.	Інтелектуальні та когнітивні тести Питання: - основні методи діагностики інтелекту. - планування дослідження інтелекту. - інтерпретація результатів діагностики інтелекту.	2
9.	Діагностика емоцій Питання: - основні методи діагностики емоцій. - планування дослідження емоцій. - інтерпретація результатів діагностики емоцій.	2
10.	Діагностика особистості Питання: - основні методи діагностики особистості. - планування дослідження особистості. - інтерпретація результатів діагностики особистості.	2
11.	Проективні методики діагностики Питання: - класифікація проективних методів діагностики. - техніка застосування проективної діагностики. - інтерпретація проективних методик.	2
12.	Діагностичні тести Питання: - конструювання діагностичних тестів.	2

	- сфера застосування діагностичних тестів. - інтерпретація діагностичних тестів.	
Усього		24

Тематичний план практичних занять за модулем із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

№ з.п.	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет, завдання та історичні тенденції Питання: - наукове становлення. - наукова парадигма. - теоретичні засади.	2
2	Етичні та юридичні аспекти Питання: - етика діагностичного процесу у психології. - юридична база діагностики у психології. - принцип поінформованої згоди.	2
3	Спостереження як метод діагностики Питання: - принципи діагностичного спостереження; - переваги і недоліки спостереження як методу діагностики. - місце спостереження у загальній схемі діагностичного обстеження.	2
4	Бесіда як метод діагностики Питання: - види і типи діагностичної бесіди. - принципи планування діагностичної бесіди. - етичні аспекти діагностичної бесіди.	2
5	Методологія та планування експерименту в психології Питання: - визначення об'єкта, предмета, типу гіпотези експериментального дослідження; - внутрішня організація психологічного експерименту; - психологічне вимірювання; типи вимірювальних шкал.	2
6	Виконання та інтерпретація психологічних експериментів Питання: - експериментальна вибірка; - експериментальні змінні та способи їх контролю; - інтерпретація типів кореляційного зв'язку у психологічному експерименті.	2
7	Психодіагностичні дослідження Питання: - психодіагностичний процес; - тестування у психодіагностиці. - етика психодіагностичного процесу.	2
8	Психологічні тести Питання: - історія тестів у психології. - конструювання тестів. - надійність та валідність тестів.	2
9	Контент-аналіз - історія виникнення контент-аналізу як методу.	2

	- сфера застосування контент-аналізу. - особливості інтерпретації методом контент-аналізу.	
10	Діагностика сприйняття та свідомості Питання: - методи діагностики сфери сприйняття та свідомості. - планування діагностики сфери сприйняття та свідомості. - техніки діагностики сфери сприйняття та свідомості.	2
11	Діагностика мислення та мови Питання: - методи діагностики сфери мислення. - планування діагностики сфери мислення. - техніки діагностики сфери мислення.	2
12	Діагностика пам'яті та уваги Питання: - методи діагностики пам'яті та уваги. - планування діагностики пам'яті та уваги. - коректурна проба, таблиці Шульте, проба на запам'ятовування 10-ти слів.	2
13	Діагностика здібностей та інтелекту Питання: - методи діагностики інтелекту; - планування діагностики інтелекту; - прогресивні матриці Равена.	2
14	Діагностика емоцій Питання: - методи діагностики емоцій. - планування діагностики емоцій. - методика САН, Торонтська алекситимічна шкала (ТАШ 20), шкала реактивної та особистісної тривоги Спілбергера-Ханіна.	2
15	Діагностика мотиваційної та ефекторно-вольової сфери Питання: - методи діагностики ефекторно-вольової сфери. - планування діагностики ефекторно-вольової сфери. - методика ціннісних орієнтацій Рокича.	2
16	Методи дослідження властивостей особистості, темпераменту та характеру Питання: - методи діагностики особистості. - планування діагностики особистості. - методика Міні-мульт.	2
17	Діагностика розладів особистості Питання: - методи діагностики розладів особистості. - планування діагностики розладів особистості. - техніки діагностики розладів особистості.	2
18	Патопсихологічне обстеження Питання: - планування патопсихологічного обстеження. - техніки патопсихологічного обстеження. - інтерпретація патопсихологічного обстеження.	2
19	Нейропсихологічне обстеження Питання: - планування нейропсихологічного обстеження. - техніки нейропсихологічного обстеження. - інтерпретація нейропсихологічного обстеження.	2

20	Проективні техніки психодіагностики Питання: - теоретичні засади проективних методів. - класифікація проективних методів. - ТАТ, фрустраційний тест Розенцвейга.	2
21	Діагностика нейророзвитку Питання: - методи діагностики нейророзвитку. - показання до застосування методів діагностики нейророзвитку. - техніки діагностики нейророзвитку.	2
22	Патопсихологія дитячого віку Питання: - методи патопсихологічного обстеження дітей. - показання до патопсихологічного обстеження дітей. - техніки діагностичної роботи із дітьми.	2
23	Діагностика депресії Питання: - методики для діагностики депресії. - особливості діагностичної роботи з депресивними пацієнтами. - інтерпретація шкал, які діагностують депресію.	2
24	Діагностика тривожно-фобічних станів Питання: - методики для діагностики тривожно-фобічних станів. - особливості діагностичної роботи з тривожними пацієнтами. - інтерпретація шкал, які діагностують тривожно-фобічні стани.	2
25	Діагностика стрес-асоційованих станів Питання: - методики для діагностики стрес-асоційованих станів. - особливості діагностичної роботи з пацієнтами у стресовому стані. - інтерпретація шкал, які діагностують стрес-асоційовані стани.	2
26	Діагностика деменції Питання: - психологічна діагностика хворих на деменцію. - психологічна діагностика опікунів хворих на деменцію. - особливості діагностичної роботи із хворими на деменцію.	2
27	Діагностика хімічних залежностей Питання: - методики для діагностики хімічних залежностей. - особливості діагностики хімічних залежностей. - інтерпретація шкал, які діагностують хімічні залежності.	2
28	Діагностика нехімічних залежностей Питання: - методики для діагностики нехімічних залежностей. - особливості діагностики нехімічних залежностей. - інтерпретація шкал, які діагностують нехімічні залежності.	2
29	Діагностика шизофренії. Питання: - методики для діагностики шизофренії. - особливості діагностики шизофренії - інтерпретація шкал, які діагностують шизофренію.	2
30	Шкала PANSS. Структура і загальна характеристика. Питання: - загальна характеристика PANSS. - структура PANSS.	2

	- показання до застосування PANSS.	
31	Шкала PANSS. Особливості застосування та інтерпретації. Питання: - принципи інтерв'ю в рамках PANSS. - фактори спотворення при застосуванні PANSS. - інтерпретація інтерв'ю PANSS.	2
32	Діагностика суїцидальності Питання: - методики діагностики суїцидальності. - особливості діагностики суїцидальності. - особливості психодіагностики суїцидально налаштованих пацієнтів.	2
33	Діагностика побічних ефектів на тлі терапії антипсихотиками. Питання: - методи діагностики побічних ефектів на тлі терапії антипсихотиками. - показання для діагностики побічних ефектів терапії антипсихотиками. - техніки діагностики побічних ефектів терапії антипсихотиками.	2
34	Діагностика якості життя Питання: - класифікація методів діагностики якості життя. - особливості діагностики якості життя. - інтерпретація шкал діагностики якості життя.	2
35	Діагностика адаптації і дезадаптації Питання: - методи діагностики адаптації. - показання до діагностики адаптації. - особливості діагностики адаптації.	2
36	Рішення практичних і тестових задач	2
	Екзамен	
Усього		72

Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	84
3	Підготовка до підсумкового модульного контролю	12
Разом		96

Індивідуальні завдання

Виконання індивідуального завдання передбачає підготовку повідомлення або написання реферату на основі опрацювання першоджерел на одну із запропонованих тем:

1. Сучасні тенденції розвитку психодіагностики.
2. Історія психодіагностики в Україні.
2. Роль психодіагностики у медичній діяльності.
4. Корелятивний аналіз у психодіагностиці.
5. 16-факторний особистісний опитувальник Р. Кеттела.
6. Ефект Хотторна у психодіагностиці.
7. Ефект Пігмаліона у психодіагностиці.

8. Дефініції та задачі психодіагностики.
9. Тест ММРІ.
10. Психодіагностика і біоетика.
11. Юридична база психодіагностичної діяльності.
12. Візуальна психодіагностика.
13. Контент-аналіз творчості.
14. Герман Роршах.
15. Репертуарні матриці.
16. Наукові парадигми психодіагностики.
17. Алгоритм вибору методів психологічного дослідження.
18. Етичні аспекти психологічних експериментів.
19. Психодіагностика манери письма.
20. Роль супервізії у психодіагностичному процесі.
21. Шкала PANSS.
22. Діагностика мотивації.
23. Діагностика міжособистісних стосунків.
24. Діагностика когнітивних помилок.
25. Психодіагностика сенсорної сфери.
26. Діагностика креативності.
27. Вікова психодіагностика.
28. Макс Люшер. Кольорова психодіагностика.
29. Ганс Айзенк і діагностика інтелекту.
30. Тенденції розвитку психодіагностики.

**Перелік теоретичних питань для підготовки здобувачів вищої освіти до
екзамену**

1. Визначення, предмет і задачі експериментальної психології та психодіагностики.
2. Структура експериментальної психології та психодіагностики.
3. Міміка як об'єкт діагностики.
4. Роль психологічного діагнозу у психіатрії.
5. Структура психологічного діагнозу.
6. Етапи психодіагностичного процесу.
7. Нейропсихологічна діагностика.
8. Загальна характеристика проєктивних методів діагностики.
9. Вимоги до методів експериментальної психології та психодіагностики.
10. Психологічний профіль діагноста.
11. Мовний контакт у діагностичному процесі.
12. «Мова тіла» у психодіагностичному інтерв'ю.
13. Ефект катарсису у психодіагностичному інтерв'ю.
14. Фактори спотворення результатів експерименту.
15. Адаптивне тестування.
16. Конструювання тестів.
17. Поняття надійності тесту.
18. Комплексне дослідження особистості.
19. Метод контент-аналізу.
20. Адитивні та інтерпретативні проєктивні методики.

21. Конститутивні та імпресивні проєктивні методики.
22. Конструктивні та рефрактивні проєктивні методики.
23. Катартичні та експресивні проєктивні методики.
24. Тести здібностей.
25. Концептуальні підходи до діагностики інтелекту.
26. Дослідження соціального та емоційного інтелекту.
27. Основні концепції дослідження особистості (філософсько-літературний, клінічний, експериментальний).
28. Діагностика мовного розвитку у дітей.
29. Конструювання тестів.
30. Ефект плацебо у психодіагностиці.
31. Діагностика ціннісної сфери.
32. Вільні самоописи з наступною контент-аналітичною обробкою.
33. Трансфер і контртрансфер у психодіагностичному процесі.
34. Психотерапевтичні ефекти психодіагностичного процесу.
35. Поняття валідності психологічних досліджень.
36. Переваги і недоліки польових експериментів.
37. Переваги і недоліки лабораторних експериментів.
38. Етапи психодіагностичного процесу.
39. Адаптація тестів.
40. Стандартизація тестів.
41. Вимоги до особистості психодіагноста.
42. Профілактика вигорання у психодіагноста.
43. Об'єктивний та суб'єктивний підхід у психодіагностиці.
44. Критеріально та нормативно орієнтовані тести.
45. Специфікація тесту. Розробка матриці маніфестацій.
46. Структуроване і неструктуроване інтерв'ю.
47. Стандартизовані самозвіти у формі описів і самоописів.
48. Роль психодіагностики в контексті новацій МКХ-11
49. Планування психологічних досліджень.
50. Психодіагностика соціальної адаптації.

Перелік практичних навичок до екзамену

1. Самостійно вести спрямовану психологічну бесіду, скласти психологічну характеристику, оцінювати розвиток основних психічних функцій.
2. Скласти план психодіагностичного дослідження.
3. Уміти оцінити результати психодіагностичного дослідження.
4. Здійснювати комплексну оцінку стану сфери мислення та мовних функцій.
5. Оцінювати стан пам'яті з урахуванням вікових особливостей.
6. Здійснювати обстеження пацієнтів з метою оцінки їх здатності до концентрації уваги.
7. Обстежувати стан і рівень розвитку інтелекту з урахуванням вікових особливостей.
8. Уміти будувати стратегію психодіагностичних стосунків із пацієнтом залежно від його характерологічних особливостей.
9. Володіти навичками психогігієни у діагностичній діяльності.

10. Забезпечувати процесуальний характер діагностики в консультативному та корекційному процесах (діагностична функція).
11. Адаптувати психодіагностичний процес до запитів різних сфер суспільної практики (просвітницька функція).
12. Практично застосовувати отримані знання і здійснювати психодіагностичний моніторинг та прогнозування (розвивальна та комунікативна функція).
13. Формулювання гіпотез, розробка чітких, доступних перевірки гіпотез для психологічного дослідження.
14. Планування експерименту, створення дизайну експерименту (міжгруповий, внутрішньогруповий) із визначенням змінних.
15. Операціоналізація змінних, переведення теоретичних конструктів у вимірювані показники (наприклад, стрес через частоту пульсу).
16. Формування вибірки, застосування методів випадкової або стратифікованої вибірки для дослідження.
17. Контроль зовнішніх факторів, розробка процедур для мінімізації упередженості (рандомізація, сліпий метод).
18. Складання плану дослідження, підготовка повного плану експерименту (мета, гіпотеза, методи, вибірка).
19. Проведення пілотного тестування, виконання попереднього експерименту для перевірки дизайну.
20. Збір даних, використання методів спостереження, анкетування чи експериментальних процедур для збору даних.
21. Організація експериментального середовища, створення контрольованих умов для лабораторного чи польового дослідження.
22. Інструктаж учасників: розробка та проведення інструктажу з дотриманням етичних стандартів.
23. Дебрифінг учасників: проведення післяекспериментального пояснення для забезпечення етики.
24. Документування експерименту, ведення протоколу дослідження з фіксацією всіх етапів.
25. Обробка даних у SPSS/Excel: введення та очищення даних для статистичного аналізу.
26. Розрахунок описової статистики: обчислення середнього, медіани, дисперсії для експериментальних даних.
27. Проведення t-тесту: аналіз відмінностей між групами за допомогою t-критерію Стюдента.
28. Кореляційний аналіз: визначення зв'язків між змінними (кореляція Пірсона).
29. Застосування ANOVA: проведення однофакторного дисперсійного аналізу для порівняння груп.
30. Інтерпретація статистичних результатів: формулювання висновків на основі р-значень та ефекту розміру.
31. Розробка опитувальника, створення простого психодіагностичного інструменту.
32. Оцінка валідності тесту: аналіз конструктної, критеріальної та змістової валідності методики.

33. Оцінка надійності тесту, розрахунок коефіцієнта надійності (наприклад, альфа Кронбаха).

34. Стандартизація тесту, розробка норм для інтерпретації результатів психодіагностики.

35. Адаптація тесту, модифікація існуючого інструменту для конкретної вибірки чи культури.

36. Тестування інтелекту із використання тесту Векслера чи Равена.

37. Застосування опитувальників для оцінки депресії чи тривоги.

38. Інтерпретація діагностичних даних: Складання психологічного портрета на основі тесту.

39. Інтеграція експерименту та психодіагностики: Поєднання тесту з експериментом для перевірки гіпотези (наприклад, вплив стресу на когнітивний тест).

40. Підготовка звіту за стандартами АРА з результатами експерименту чи діагностики.

Форма підсумкового контролю успішності навчання - Екзамен

Система поточного та підсумкового контролю

Контрольні заходи оцінювання навчальної діяльності студентів включають поточний та підсумковий контроль знань, умінь і навичок студентів.

Поточний контроль проводиться науково-педагогічними (педагогічними) працівниками під час практичних занять. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між науково-педагогічним працівником та здобувачем вищої освіти у процесі навчання і формування навчальної мотивації здобувачів вищої освіти. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як науково-педагогічним працівником – для коригування технологій, методів і засобів навчання, так і здобувачами вищої освіти – для планування самостійної роботи.

Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування, вирішення ситуаційних завдань, оцінки виконання маніпуляцій, письмового контролю, письмового або програмного комп'ютерного тестування на практичних заняттях, оцінки виступів здобувачів вищої освіти при обговоренні питань, дискусії, тощо.

З початком викладання дисципліни науково - педагогічний (педагогічний) працівник повинен довести до відома здобувачів вищої освіти вимоги до поточного контролю знань.

Викладач обов'язково оцінює успішність кожного здобувача освіти на кожному занятті за чотирибальною (традиційною) шкалою з урахуванням стандартизованих, узагальнених критеріїв оцінювання знань здобувачів вищої освіти (таблиця 1).

Оцінка успішності є інтегрованою (оцінюються всі види роботи здобувача вищої освіти, як при підготовці до заняття, так і під час заняття) за критеріями, які доводяться до відома здобувачів вищої освіти на початку вивчення відповідної дисципліни.

Оцінка виставляється викладачем у «Журнал обліку відвідування та успішності студентів» та синхронно в «Електронний журнал ПДМУ» (далі ЕЖ) наприкінці заняття або після перевірки індивідуальних контрольних завдань

(письмових робіт, розв'язування типових або ситуаційних задач і тестових завдань), але не пізніше 2 календарних днів після проведення заняття (у відповідності до «Положення про електронний журнал успішності»).

Таблиця 1. Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в ПДМУ

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
4 (добре)	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	C	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково- педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	D	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	E	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

Максимальна кількість балів, що присвоюється студентам при засвоєнні кожного модуля (залікового кредиту ECTS) - 200. Мінімальна кількість балів, що студенти отримують за поточну успішність – 72. Викладач вносить бали після їх конвертації з середнього балу успішності згідно таблиці.

Підсумковий контроль

Екзамен – форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу з окремої навчальної дисципліни

(або її частини) на підставі поточного контролю та виконаних індивідуальних завдань на останньому занятті.

Здійснюється по завершенню вивчення програмного матеріалу модуля з дисципліни. До екзамену допускають здобувачів вищої освіти, які набрали необхідну мінімальну кількість балів впродовж поточного контролю (середній бал успішності 3,0 і вище), не мають невідпрацьованих пропусків лекційних, семінарських та практичних занять, засвоїли теми винесені для самостійної роботи в межах модуля та виконали всі вимоги з кожної навчальної дисципліни, які передбачені робочою навчальною програмою з дисципліни.

Екзамен приймають науково-педагогічні (педагогічні) працівники визначені завідувачем кафедри. З метою об'єктивного неупередженого оцінювання знань здобувачів вищої освіти рекомендовано залучати до прийому екзамену науково - педагогічних працівників, кафедри, які не проводили практичні заняття в даних академічних групах у цієї категорії здобувачів освіти.

Питання (завдання, ситуаційні задачі), які виносяться на екзамен, повинні охоплювати найбільш значущі розділи робочої навчальної програми, які в достатній мірі висвітлені в літературних джерелах, рекомендованих як основні (базові) при вивченні відповідної дисципліни.

З питань формуються екзаменаційні білети, які затверджуються на засіданні кафедри. Загальна кількість питань (завдань, ситуаційних задач) в кожному білеті не перевищує трьох.

За умов порушення здобувачем вищої освіти правил академічної доброчесності (п.2.2.5. Правил внутрішнього розпорядку) результати оцінювання, отримані під час складання екзамену студенту за відповідь виставляється оцінка «незадовільно».

Причини не допуску до екзамену можуть бути наступні:

а) здобувач вищої освіти має невідпрацьовані пропуски занять і (або) лекцій, виробничої практики;

б) здобувач вищої освіти відвідав усі заняття (практичні, семінарські, лекційні), але не набрав мінімальної кількості балів за поточну навчальну діяльність;

в) здобувач вищої освіти відвідав усі заняття, та набрав кількість балів за поточну навчальну діяльність і був допущений до складання екзамену, але не

Екзаменаційний білет містить три конкретних базових теоретичних (практичноорієнтованих) питання та затверджуються на раді стоматологічного факультету. Не допускається виконання на іспиті будь-яких додаткових завдань до білетів (тестові завдання, написання рецепту та ін.).

За підсумком складання комп'ютерного контролю та теоретичної частини іспиту здобувачу освіти виставляється сумарна оцінка від 0 до 80 балів, конвертація балів у традиційну оцінку не проводиться.

За умов порушення здобувачем вищої освіти правил академічної доброчесності (п.2.2.5. Правил внутрішнього розпорядку) під час складання екзамену, отримані результати анулюються, студенту за відповідь виставляється оцінка «незадовільно».

У разі незгоди здобувача вищої освіти з оцінкою, отриманою за екзамен, здобувач вищої освіти має право подати апеляцію (у відповідності до «Положення

про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти»).

Здобувачі вищої освіти які під час вивчення навчальної дисципліни з якої проводиться екзамен, дисципліни (за винятком КТІ та компонентів ЄДКІ) мали середній бал поточної успішності від 4,50 до 5,0 звільняються від складання екзамену і автоматично (за згодою) отримують підсумкову оцінку відповідно до уніфікованої таблиці відповідності балів за поточну успішність балам за ПМК, екзамен, та традиційній чотирибальній оцінці, при цьому присутність здобувача освіти на екзамені є обов'язковою. У разі незгоди з оцінкою, зазначена категорія 44 здобувачів вищої освіти складає екзамен за загальними правилами.

Методи навчання

У процесі викладання дисципліни застосовуються різні методи навчання:

- за джерелом інформації та формування умінь і навичок: вербальні, наочні та практичні.

- в залежності від основних дидактичних завдань: отримання нових знань, формування вмінь та навичок, перевірки й оцінки знань, а також

- усне обговорення питань теми із залученням більшої частини студентів групи;

- бліц-опитування;

- дискусії з проблемних ситуацій;

- реферативні виступи;

- тестування в письмовій формі;

- виконання письмових завдань тощо.

Результат самостійної позааудиторної роботи студента відтворюється у формі представлення стендових доповідей або захисту реферативних робіт.

Форми та методи оцінювання

Контрольні заходи оцінювання навчальної діяльності визначають відповідність рівня набутих здобувачами знань і умінь, сформованих компетентностей вимогам освітньої програми і здійснюються з метою визначення рівня сформованості дисциплінарних компетентностей та відповідних результатів навчання, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

Контрольні заходи базуються на принципах: відповідності стандартам вищої освіти; використання стандартизованої та уніфікованої системи діагностики, спрямованої на застосування знань; визначеності критеріїв оцінювання; об'єктивності та прозорості технології контролю, дотримання правил академічної доброчесності.

Підсумкове оцінювання результатів навчання з дисципліни здійснюється за єдиною 200-бальною шкалою. Оцінка здобувача освіти відповідає відношенню встановленого при оцінюванні рівня сформованості професійних і загальних компетентностей до запланованих результатів навчання.

Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Психодіагностика».
2. Тематичні плани лекційних та практичних занять з дисципліни.
3. Завдання для самостійної роботи студентів.

4. Питання та завдання для поточного контролю знань і вмінь студентів.
5. Тестові завдання з дисципліни II рівня.
6. Ситуаційні задачі з дисципліни II рівня.
7. Навчальний атлас експериментальних методів дослідження психічної діяльності людини.
8. Навчальні фільми.
9. Відеолекції.

Рекомендована література

Базова:

1. Анастасі А., Урбіна С. Психологічне тестування / Пер. з англ. – Київ: Видавнича група "Шанс", 2012. – 688 с.
2. Галян І.М. Психодіагностика: Навчальний посібник для студентів вузів. – К.: Академвидав, 2009. – 464 с.
3. Герасименко Л.О. Реакція на важкий стрес та розлади адаптації: навчальний посібник / Л.О. Герасименко, А.М. Скрипніков, Р.І. Ісаков – К.: ВСВ «Медицина», 2023. 120 с.
4. Дружинін В. М. Експериментальна психологія: Підручник. – Київ: Либідь, 2006. – 240 с.
5. Корольчук М.С., Осьодло В.І. Психодіагностика: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: «Ника-Центр» – 2009. – 399 с.
6. Моргун В.Ф., Тітов І.Г. Основи психологічної діагностики. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2009.
7. Бурлачук Л. Ф. Психодіагностика: Підручник. – Київ: Ніка-Центр, 2006. – 608 с.
8. Кул Л. Психологічне дослідження: Практичний посібник / Пер. з англ. – Київ: Книга-плюс, 2009. – 320 с.

Допоміжна:

1. Булах І.Є., Мруга М.Р. Створюємо якісний тест: Навчальний посібник. – К.: Майстер-клас. – 2006.
2. Герасименко Л.О. Психогенні психічні розлади / Л. О. Герасименко, А.М. Скрипніков, Р.І. Ісаков // навч.-метод. посіб. – К.: ВСВ «Медицина», 2021. - 208 с.
3. Леонт'єв Д. О. Психодіагностика: Навчальний посібник. – Київ: Академвидав, 2010. – 288 с.
4. Лемак М.В., Петрище Ю.В. Психологу для роботи: діагностичні методики. Методичне видання. – Ужгород, Видавництво А. Гаркуші. – 2012. – 616 с.
5. Менделевич В. Д. Клінічна та медична психологія: Підручник / Пер. з рос. – Київ: Книга-плюс, 2005. – 432 с.
6. Петровська І. Р. Психометричні основи психодіагностики : метод. вказівки до навчального курсу «Психодіагностика» / І. Р. Петровська. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. – 24 с.
7. Петровська І.Р. Практикум з психодіагностики. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 52 с.

8. Скребець В. О. Основи психодіагностики: Навчальний посібник для вузів. – К.: Слово, 2003.
9. Сидоров П. І., Пархоменко А. В. Статистика в психології: Навчальний посібник. – Одеса: ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2008. – 200 с.
10. Шамлян К. Проективні методи дослідження особистості : підручник / К. Шамлян, М. Кліманська; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. - Львів, 2014. - 465 с.
11. Coolican, H. Research Methods and Statistics in Psychology (6th ed.). – London: Routledge, 2014. – 788 p.
12. Field, A. Discovering Statistics Using IBM SPSS Statistics (4th ed.). – London: SAGE, 2013. – 952 p.
13. Shaughnessy, J. J., Zechmeister, E. B., & Zechmeister, J. S. Research Methods in Psychology (10th ed.). – New York: McGraw-Hill, 2014. – 512 p.
14. Cohen, R. J., & Swerdlik, M. E. Psychological Testing and Assessment: An Introduction to Tests and Measurement (9th ed.). – New York: McGraw-Hill, 2017. – 704 p.

Інформаційні ресурси

Електронна бібліотека НБУВ elib.nlu.org.ua

JSTOR www.jstor.org

ScienceDirect www.sciencedirect.com

ResearchGate www.researchgate.net

PubMed pubmed.ncbi.nlm.nih.gov

APA PsycNET psycnet.apa.org

Medscape from WebMD <http://www.medscape.com>

National Guideline Clearinghouse <https://www.guideline.gov/>

The Cochrane Collaboration The Cochrane Library <http://www.cochrane.org/>

Розробник (розробники):

д.мед.н, професор закладу вищої освіти Андрій Скрипніков,

д.мед.н., професор закладу вищої освіти Рустам Ісаков,

д.мед.н., професор закладу вищої освіти Лариса Герасименко